

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՊԱՏԳԱՄԸ ԱՊՐԻԼ 24-Ի ԱՌԻԹՈՎ

ՀՆԳԱՄԱՍՆԵԱՅ ԶՐՈՅՑ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՈԳԵԿՈՉՄԱՆ ՏՕՆԻՆ

24 Ապրիլ 1996 ...

Դարձեալ ժամադրուած ենք մեր նախատակներուն հետ, և՛ անոնց մէջէն, իրարու հետ, ուր ալ ըլլանք, ի Մայր Հայաստան թէ ի ծագ աշխարհի:

Անցեալ տարի 80-րդ մեր ժամադրութիւնն էր երկնաքնակ մեր նախատակներուն և մեր՝ ապրողներուս միջև: Ընշտ այս օրն էր, 17 Ապրիլ, երբ Ութսունամեակի առիթով իմ առաջին խօսքը որպէս Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց ուղղեցի մեր համայն հայ ժողովուրդին, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն, ուր կարծես դեռ կը հնչեն լռած ձայները Տէրգօրեան նախատակներուն, այն վերապրող գաղթականներուն մէջէն որոնք հազարներով պատսպարուեցան այս սրբազնաստորք վեհապալոյին մէջ, այստեղ գտնելով վերակենդանութեան շունչ, նոր շունչ հայրենի հողին գօրութեամբը տրուիող:

Այս տարի, 81-րդ այս ժամադրութեան, եկէք փակենք մեր անձերը բոլոր այն ապրումներուն, խոհերուն, ձայներուն և զբաղումներուն, որոնք քածիցն են մեր առօրեային, մեր ամենօրեայ սովորութեանկանացած կեանքի արտայայտութիւններուն, և նստինք զրոյցի:-

Ա. Նախատակներուն հետ

Դուք որ կայիք ու չեղաք, կը ջնչէիք և անշնչացաք, կ'ապրէիք և մեռաք, ապագայ ունէիք և դարձաք անցեալ, այսօր եկած ենք ձեզի ըսելու.- թէն չեղաք՝ միշտ կը մնաք, թէն անշնչացած՝ քայց միշտ կը ներշնչէք, թէն մահացաք՝ քայց կ'ապրիք յաւերժ, թէն անցեալի վերածուեցաք՝ քայց երբեք չանցաք: Մենք՝ ձեր գաւակները և թոռները կանք այսօր և այնպէս կը զգանք որ մեր գաւակներն ու թոռները և անոնց գաւակներն ու թոռներուն թոռները պիտի ապրին: Եւ այս բոլորի կեանքովը դուք պիտի անմահ ապրիք: Զեր հոգևոր ծննդավայր Ս. Էջմիածնէն այսօր ես կը վկայաբերեմ ձեզ այն ինչ որ ահա տարի մը ամբողջ տեսայ մեր մայր հայրենիքին մէջ, նոր կեանք, ազատութեան շունչով լիքճաւոր և անկախ պետականութեամբ կերպաւորուած, ինքնակամ յառաջագնացութեամբ կշռութաւոր, Արցախեան արդար պայքարի կամքովը պիրկ ու հայ ժողովուրդի իրաւունքներու գիտակցութեամբն ու նախանձախնդրութեամբը տոգորուն:

«Նախատակը պանծալիք» և «մարտիրոսը ցանկալիք», երանակամ ձեր խաղաղութեան մէջ հրճուեցէ՛ք և օրհնեցէ՛ք մեզ որ կարենանք մնալ այսպէս՝ հարազատ ձեր ոգւոյն և հաւատարիմ ձեր սուրբ կտակին:

Բ. Մենք մեզի հետ

Իրաքաճհիւրը ինք իր անձին հետ, ինքնամփոփ՝ իր ներանձնեայ խորանին մէջ: Կ'ապրինք այնպիսի ժամանակներու մէջ և այնպիսի աշխարհներու մէջ, ուր մարդկային կեանքերուն մէջ հոգեսպան երևոյցները օրէ օր կը բազմանան և սուր համագամանք կ'առնեն միութեամբ աշխարհային և հեշտակենցաղային պայմաններուն մակընթացութեամբը: Կ'ապրինք, այո՛. բայց ապրիլ կայ և ապրիլ կայ: Կ'ապրինք օր մը չըլլալո՞ւ համար, թէ կ'ապրինք երբեք չմեռնելու գիտակցութեան ու հաւատքին ներգործութեամբը մեր մէջ: Տասը օրեր առաջ մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի յարութեան կենսատու դէպքը տօնեցինք և հաղորդուեցանք անմահութեան ջունչովը: Ահա հայութեան յարութեան շքեղ երևոյթն է որ այժմ կ'ողջունենք Ապրիլեան նախատակներու ոգեկոչման այս օրերուն:

Եկէք ջինջ հայեացքով, անկեղծ ինքնատեսութեամբ նայինք մեր ներաշխարհին մէջ, ուր այսօր կ'արտացոլայ պատկերը մեր նախատակներուն: Սրբեմք փոշին, մաքրեմք կեղտը, որոնք կը կալին մեզի յատուկ անուններով՝ անտարբերութիւն, եսակեղ-րոնութիւն, աշխարհայնապաշտութիւն, ունայնասիրութիւն, հաճոյագնացութիւն և յարակից այլ բառերով հանդերձուած: Ապրիլեան եղեռնի նախատակներուն յիշատակը թող դառնայ արցունք ինքնամաքրութեան և նոր արին յանդիմանողանութեան:

Գ. Իրարու հետ

Նոյն անունն ու արիւնը, նոյն հաւատքն ու լեզուն, նոյն հայրենիքն ու ճակատագիրը, նոյն անցեալն ու նոյն ապագան ունեցող մարդիկ ենք ՀԱՅ բառով համամկրտուած:

Այսօր, երբ նախատակներու թոգիին պրիսմակին մէջէն կը նայինք իրարու՝ չենք կրնար չտեսնել մեր միութիւնը, որ անոնց մահովը փաստուեցաւ, և՛ մեր թշնամիին կողմէ, որպէսզի մեր կեանքովը ապրի ու գործէ մեր ազգի գոյութեան սիրոյն և մարդկութեան բարիքին համար:

Նստինք գրոյցի իրարու հետ, բնականաբար նոյն անձերը չենք անհատապէս: Տարբերութիւնները մեր մարդկային և ազգային գոյութեան բնական պայմաններուն մաս կը կազմեն, ինչպէս ուրիշ ազգերու պարագային: Բայց նոյն անձերը պէտք է ըլլանք հաւաքապէս: Միասնութիւնը մեր ճիտին պարտքն է, մեր

եկեղեցւոյն և ազգին, մեր հայրենիքին և պետութեան բնական պահանջքը ի սէր մեր նահատակներու յաղթանակին զօրեղացման և տնականացման:

Նահատակներու յիշատակը մեր միասնութեան շաղխն է, տարբերութիւններու նօսրացման, հակամարտութիւններու չքացման, ներդաշնակ գործակցութեան զարգացման ներգօր ոյժն ու գործօն դեղը:

Դ. Ուրիշներու հետ

Կ'ապրինք աշխարհի մը մէջ, ուր հաղորդակցութիւնը ուրիշներու հետ, ոչ-հայ մարդոց, պետութիւններու, եկեղեցիներու, կազմակերպութիւններու հետ, մարդկային այսօրուայ կեանքին մէջ անքակտելիօրէն շաղխաւած իրականութիւնն է համաշխարհային մակարդակի վրայ: Դեռ շատեր կան, որոնք կ'անգիտանան մեր նահատակներու ցեղասպանութեան իրողութիւնը, ուրիշներ կան որոնք կը փորձեն մոռացութեան տալ կամ ստուերի տակ թողուլ զայն, ուրիշներ ալ կան որոնք կ'այլափոխեն պատմական իրողութիւնը և կ'անտեսեն ճշմարտութիւնը:

Նստիմք զրոյցի բոլորին հետ ամիստիր. չնւաճք միայն վկայողները կատարուած ցեղասպանութեան իրողութեանը, այլ մեր ստեղծարար կեանքովը և արդարութեան հատուցման պահանջքովը ըլլանք տէ՛րը մեր դատին: Միայն այն ատեն և միայն այդ կամքի և նպատակի միահամուռ արտայայտութեամբն է որ մեր զրոյցը ուրիշներուն հետ յարգանք պիտի պարտադրէ և մեր ձայնին լսելիութեան երաշխիք պիտի ընծայէ:

Ուրիշներու հետ մեր այս զրոյցին մէջ մեր նահատակներու արեան ձայնը թող դառնայ մեր կեանքի՛ն ձայնը:

Ե. Աստուծոյ հետ

Ո՛վ Տէր երկնի և երկրի, արարիչ ամենայն արարածոց, տուի՛չ կենաց, քաշխիչ բարութեանց և աղբիւր արդարութեան, Ապրիլեան եղեռնի Քու հայ զաւակներուդ հոգիները Քու մօտդ եմ այժմ: Ի խորոց սրտի այս հայցողական խօսքը կ'ուղղեմք Քեզի խնդրելով որ երկնքի մէջ շնորհես ամո՞հց այն ինչ որ չկրցան ունենալ ու վայելել երկրի վրայ - երջանկութիւնն երանական Քու սիրովդ ապրած ըլլալու և իրենց ազգը ապրո՛ղ տեսնելու:

Նայուածքդ ամենատես և պայծառակերպող իջեցո՛ւր և ցանէ՛ մեր՝ ապրողներուս մէջ, քիւրեղացո՛ւր մեր կեանքը թէ՛ մեր նորանկախացեալ Հայաստանի և թէ՛ աշխարհասփիւռ հայութեան մէջ: Զօրացո՛ւր մեզ, մաքրէ՛ մեր հոգիները, ուղղէ՛ մեր քայլերը դէպի արդարութիւն: Կակղացո՛ւր քարացեալ սրտերն ու մթազնեալ

միտքերը քուրթր անոնց, որոնց հոգիները դեռ փակ կը մնան ճշմարտության, արդարության և խաղաղության հանդեպ:

Քու Միածին Որդւոյդ ի Հայաստան իշման այս վայրէն, իմ ամբողջ ժողովուրդիս անունով, կ'աղաչեմ **Քեզ Տէր**, Դուն որ «Արդարության Արեգակ»էն Լեռան Քարոզով ճառագայթեցիր սա քառերը. «Երանի որ քաղցեալ և ծարաւի իցեմ արդարության, զի մոքա յագեցիմ», տո'ւր որ այդ քաղցէն ու ծարաւէն դեռ տառապող և արդարության համար պատարագուած մահատակներու ժառանգորդ Քու Հայ ժողովուրդը յագեցայ և, ուրիշ ազգերու հետ միասնաբար և եղբայրաբար վայելէ պտուղները արդարության և խաղաղության:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ապրիլ, 1996

Ս. Էջմիածին

